

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 8. juni 2023
(OR. en)

9870/23

SAN 296
PHARM 92
COVID-19 24
RECH 275
JEUN 158
EDUC 245
SOC 430
EMPL 298
RELEX 702

CYBER 150
DIGIT 110
ENV 647
MIGR 197
COPEN 197
FIN 621
ECOFIN 578
CORDROGUE 58

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	8. juni 2023
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2023) 298 final
Vedr.:	MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET om en samlet tilgang til mental sundhed

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2023) 298 final.

Bilag: COM(2023) 298 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 7.6.2023
COM(2023) 298 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om en samlet tilgang til mental sundhed

Mental sundhed er en vigtig del af sundheden. Det er en tilstand af trivsel, hvor personer realiserer egne evner og kan håndtere livsstress og bidrage til samfundslivet. Mental sundhed er en forudsætning for en produktiv økonomi og et inklusivt samfund og rækker ud over individuelle eller familiemæssige forhold.

Mental sundhed eller dårlig mental sundhed opstår ikke i et vakuum, men er betinget af personlige og eksterne faktorer. Den afspejler og påvirkes af vores samfunds tilstand, vores økonomi, vores miljø og også af den globale situation omkring os. Den Europæiske Union (EU) og verden som helhed har gennemgået hidtil usete kriser såsom covid-19-pandemien og Ruslands angrebskrig mod Ukraine, energikrise og inflation, der rystede hverdagens virkelighed, befolkningens forventninger og tillid. Planetens tredobbelte krise (klimaændringer, tab af biodiversitet og forurening) forværres. Øget digitalisering, demografiske ændringer og radikale ændringer på arbejdsmarkedet skaber udfordringer sideløbende med muligheder. Ud over at tackle disse kriser er håndtering af mentale sundhedsudfordringer afgørende for at styrke den enkeltes og befolkningens modstandsdygtighed.

Bedre mental sundhed er både en social og en økonomisk nødvendighed. Før covid-19-pandemien ramte mentale sundhedsproblemer omkring 84 mio. personer i EU (en ud af seks personer) og kostede 600 mia. EUR eller mere end 4 % af BNP¹ med betydelige regionale, sociale, køns- og aldersmæssige uligheder. Med hensyn til arbejdspladsen har 27 % af arbejdstagerne rapporteret om at have oplevet arbejdsrelateret stress, depression eller angst i de foregående tolv måneder, hvilket øger risikoen for fravær med alvorlige konsekvenser for arbejdstagernes liv og erhvervsorganisation. Omkostningerne ved **ikke at gribe ind** med hensyn til mental sundhed er allerede betydelige, og desværre forventes de at stige endnu mere i takt med de globale stressfaktorer. Allerede i 2019 led mere end 7 % af befolkningen i EU af depression², og 13 % følte sig ensomme det meste af tiden.

Pandemien var en alvorlig trussel mod den mentale sundhed, navnlig blandt unge og personer med allerede eksisterende mentale sundhedsproblemer. Under pandemien blev de personer i EU, der var ramt af ensomhed, fordoblet i forhold til årene før pandemien og nåede i nogle regioner op på 26 %³. Øget ensomhed og færre sociale interaktioner, bekymring over ens egen og kæres helbred, usikkerhed om fremtiden og angst som følge af frygt og tab⁴ skabte alle posttraumatiske stressforstyrrelser.

Efter trafikulykker er selvmord i dag den næststørste dødsårsag blandt unge (15-19 år)⁵. I EU anslås den årlige værdi af tab af mental sundhed hos børn og unge til 50 mia. EUR⁶.

¹ [Health at a Glance: Europe 2018](#).

² [Eurostat News – Eurostat \(europa.eu\)](#).

³ [New report: Loneliness doubles in Europe during the pandemic \(europa.eu\)](#).

⁴ [The consequences of the COVID-19 pandemic on mental health and implications for clinical practice | European Psychiatry | Cambridge Core](#).

⁵ The [State of the World's Children 2021](#): On My Mind — Promoting, protecting and caring for children's mental health, Regional brief: Europe, UNICEF, 2021.

⁶ [SOWC-2021-Europe-regional-brief.pdf \(unicef.org\)](#).

Bag disse statistikker ligger millioner af personlige historier. Historier om børn og teenagere, for hvem tablets og smartphones sammen med sociale medieplatforme og beskedsapps er blevet en integreret del af livet, nogle gange på bekostning af den fysiske og mentale sundhed. Historier om socialt udstødte personer, der udsættes for forskelsbehandling. Historier om ældre personer, der føler sig ensomme, om arbejdstagere, der oplever udbrændthed, forældre, der ikke længere er i stand til at håndtere presset, og personer, der føler sig isoleret på baggrund af, hvem de er, eller hvor de bor.

I henhold til EU's charter om grundlæggende rettigheder har enhver **ret til adgang til forebyggende sundhedsydelser og ret til lægebehandling** på de betingelser, der er fastsat i national lovgivning og praksis. I henhold til den europæiske søjle for sociale rettigheder har alle ret til rettidig adgang til prismæssigt overkommelige, forebyggende og helbredende sundhedsydelser af god kvalitet.

En del af et sundt samfund skal være, at folk ved, at der er hjælp af få, og at der er adgang til støtte og økonomisk overkommelig behandling af høj kvalitet. Det bør være et vigtigt **mål for den offentlige politik** at sikre, at ingen lades i stikken, at borgerne har lige adgang til forebyggelse og mentale sundhedstjenester i hele EU, og at reintegration og social inklusion er retningsgivende for kollektive tiltag vedrørende mentale sygdomme. Der er behov for effektiv vejledning, koordinering, øget støtte og en målrettet indsats for at bringe Europa tættere på dette mål. Analysen af demografiske ændringer kan danne grundlag for målrettede interventioner, da demografiske faktorer kan bidrage til at udpege højrisikogrupper, der kan have behov for specifik støtte eller ressourcer, og skræddersy politikken i overensstemmelse hermed.

Som reaktion på denne virkelighed og på borgernes opfordring til handling inden for mental sundhed i forbindelse med konferencen om Europas fremtid bebudede kommissionsformand Ursula von der Leyen et nyt initiativ om mental sundhed i EU. Som en del af Kommissionens prioritet "Fremme af vores europæiske levevis" markerer dette initiativ et vendepunkt i den måde, hvorpå mental sundhed håndteres i EU. Kommissionen imødekommer også Europa-Parlamentets opfordring til handling efter dets beslutning fra 2022 om mental sundhed i den digitale arbejdsverden⁷, der opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at anerkende omfanget af arbejdsrelaterede mentale sundhedsproblemer i EU og til at handle i overensstemmelse hermed. Denne meddelelse er begyndelsen på en ny strategisk tilgang til mental sundhed af tværsektoriel karakter, der rækker ud over sundhedspolitikken. Den fokuserer på, hvordan man kan hjælpe personer, der lider af mental sundhed, og på forebyggelsespolitikker. Den bygger på **tre vejledende principper, der bør gælde for alle EU-borgere**: i) at have adgang til passende og effektiv forebyggelse, ii) at have adgang til mental sundhedspleje og -behandling af høj kvalitet til en overkommelig pris og iii) at kunne reintegreres i samfundet efter restituering.

Disse vejledende principper ligger til grund for alle aspekter af dette initiativ og afspejles direkte i kapitlerne heri.

⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0279_EN.html.

I nutidens samlede tilgang til mental sundhed opfordres nationale og regionale aktører, sundheds- og ikke-sundhedspolitiske sektorer og relevante interessenter, lige fra patient- og civilsamfundsorganisationer til den akademiske verden og erhvervslivet, til at samarbejde. Den har til formål at indføre værktøjer til at fremme forandringer, herunder på globalt plan, styrke eksisterende strukturer og overvåge tiltag.

Den vil støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at nå Verdenssundhedsorganisationens (WHO's) mål for ikkeoverførbare sygdomme senest i 2025⁸ og verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG'erne)⁹ senest i 2030, herunder om mental sundhed.

a. Integrering af mental sundhed på tværs af politikker

En **samlet tilgang** skal anerkende de biologiske og psykologiske faktorerers indflydelse samt betydningen af familie, lokalsamfund, økonomi, samfund, miljø og sikkerhed. Dette omfatter den rolle, som kombinationen af arbejde og pleje, skoler og arbejdspladser samt den digitale verden spiller, de sociale (f.eks. omfanget af den oplevede vold, køn, adfærd, uddannelse¹⁰), økonomiske (f.eks. ustabilitet, inflation, fattigdom og arbejdsløshed) og kommercielle (f.eks. pres fra aggressiv markedsføring) sundhedsdeterminanter.

Der er derfor behov for politikker på områder som uddannelse, ungdom, kunst og kultur, miljø, beskæftigelse, samhørighed, forskning og innovation, social beskyttelse, bæredygtig byudvikling og den digitale verden for at forbedre den mentale sundhed og støtte modstandsdygtighed gennem mental sundhed. Hindringer for en god mental sundhed kan ikke overvindes alene inden for sundhedssystemet¹¹.

Determinanter for mental sundhed interagerer med eksisterende uligheder i samfundet, hvilket betyder, at nogle personer har større risiko for dårlig mental sundhed end andre. Når **forskelsbehandling** på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering samt **vold og had** er årsag til dårlig mental sundhed, er fremme af ligestilling i vores samfund et vigtigt redskab til forebyggelse. Kommissionen vedtog i 2020 og 2021 fem ligestillingsstrategier¹² for at gøre fremskridt hen imod en **Union med ligestilling**. Alle strategier understreger risikoen for, at forskelsbehandling fører til dårligere mental sundhed. Barndommen er en afgørende fase i livet med hensyn til individers fremtidige mentale sundhed, som det understreges i **EU-strategien for børns rettigheder**¹³, der opfordrer til en samlet tilgang til at forebygge og beskytte børn mod enhver form for vold.

⁸ [On the road to 2025 \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/sdgs).

⁹ Delmål 3.4 for bæredygtig udvikling | Ikkeoverførbare sygdomme og mental sundhed: Senest i 2030 reducere dødeligheden som følge af ikkeoverførbare sygdomme med en tredjedel gennem forebyggelse og behandling og fremme mental sundhed og trivsel.

¹⁰ [Education: a neglected social determinant of health — The Lancet Public Health](https://www.thelancet.com/public-health).

¹¹ [Fitter Minds, Fitter Jobs: From Awareness to Change in Integrated Mental Health, Skills and Work Policies | Mental Health and Work | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](https://www.oecd-ilibrary.org/publications/fitter-minds-fitter-jobs).

¹² [Strategi for ligestilling mellem kønnene](#), [strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer](#), [strategisk ramme for romaerne](#), [strategien for rettigheder for personer med handicap](#).

¹³ [EU-strategien for børns rettigheder og den europæiske børnegaranti \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/eu-strategien-for-børns-rettigheder-og-den-europæiske-børnegaranti).

Det **europæiske ungdomsår** 2022 fokuserede på at genskabe et positivt perspektiv for unge og omfattede aktiviteter til støtte for unges mentale sundhed og trivsel. Det **europæiske år for færdigheder** vil i løbet af 2023 fremme investeringer i uddannelse og opkvalificering for at øge livsmulighederne og forbedre menneskers og arbejdstageres evne til at tilpasse sig forandringer, hvilket er relevant for fremme af en samlet tilgang til mental sundhed.

En politik for mental sundhed, der giver alle mulighed for at arbejde på tværs af relevante politikområder. Der er f.eks. en voksende mængde forskning, der peger på indblik i indbyrdes forbundethed og fornyet tilknytning til naturen som havende en positiv indvirkning på den mentale sundhed. Samtidig er forureningens indvirkning på den mentale sundhed bredt anerkendt, bl.a. gennem luftforurening eller borgernes eksponering for giftige kemikalier. Målene og foranstaltningerne i **den europæiske grønne pagt** til fremme af et rent miljø, gennaturaliserede og genoprettede områder og grønnere byer påvirker vores fysiske og mentale sundhed positivt.

For at afhjælpe de risici, der er forbundet med brugen af digitale tjenester, herunder risici i forbindelse med mental sundhed, indfører **forordningen om digitale tjenester**¹⁴ en lang række due diligence-forpligtelser, der gælder for onlineformidlere. For at muliggøre målrettede afhjælpende foranstaltninger og tage effektivt hånd om offentlige politiske problemer anerkender forordningen om digitale tjenester de specifikke risici, der er forbundet med alvorlige negative virkninger for en **persons fysiske og mentale trivsel**, samt konsekvenser for **børns fysiske og mentale udvikling**, som potentielt kan forårsages af anvendelsen af disse platforme. De største platforme og søgemaskiner, dvs. dem, der har mere end 45 mio. brugere i Unionen, er forpligtet til at vurdere de systemiske risici, som deres tjenester udgør for mental sundhed, og vedtage foranstaltninger til at afbøde de identificerede risici¹⁵.

Kommissionen støtter allerede **overførsel af relevant bedste praksis** fra medlemsstaterne og interessenter for at fremme mental sundhed på tværs af alle politikker i lokalsamfundene¹⁶ gennem ekspertgruppen om folkesundhed¹⁷.

En undersøgelse med henblik på at analysere **effektiviteten af opskaleringspolitikker for mental sundhed** og trivsel i medlemsstaterne¹⁸ er undervejs for bedre at støtte politikudformningen.

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32022R2065>.

¹⁵ Dette kan f.eks. omfatte afbødning af de negative virkninger af individualiserede anbefalinger og korrektion af de kriterier, der anvendes i deres anbefalinger, ophør af reklameindtægter til specifikke oplysninger eller tilpasning af synligheden af autoritative informationskilder.

¹⁶ Som f.eks. [EAAD's model for bedste praksis](#) til forbedring af depression og forebyggelse af suicidal adfærd i Europa finansieret under EU's tredje sundhedsprogram: 2 mio. EUR.

¹⁷ https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/expert-group-public-health_da.

¹⁸ Finansiell støtte under [EU4Health-arbejdsprogrammet for 2021](#): DP-g-07.2.1 Indsamling og støtte til gennemførelse af innovativ bedste praksis og forskningsresultater vedrørende ikkeoverførbare sygdomme: budget styrket ved omfordeling af midler: 1 mio. EUR.

FLAGSKIBSINITIATIVER

1. DET EUROPÆISKE KAPACITETSOPBYGGENDE INITIATIV VEDRØRENDE MENTAL SUNDHED

- I 2023 vil Kommissionen afsætte 11 mio. EUR under EU4Health-programmet for at støtte medlemsstaterne i at **opbygge kapacitet til en tilgang, der fremmer mental sundhed på tværs af alle politikker**, sammen med WHO¹⁹.
- Kommissionen vil afsætte 10 mio. EUR²⁰ til støtte for interessenternes rolle med hensyn til at **fremme mental sundhed i lokalsamfund** med fokus på sårbare grupper, herunder børn og unge samt migranter/flygtninge.
- I 2024 vil Kommissionen lancere en **plan (værktøjskasse) for en tværfaglig tilgang til kapacitetsopbygning inden for mental sundhed**²¹.

Medlemsstaterne opfordres indtrængende til at anlægge en tilgang, der fremmer **mental sundhed i alle politikker**. Der bør lægges særlig vægt på **fremme, forebyggelse**²², **tidlig indgriben**, håndtering af **stigmatisering** og sikring af **social inklusion** af personer med mentale sundhedsproblemer. Desuden bør medlemsstaterne støtte programmer, der hjælper folk med at komme i beskæftigelse eller deltage i programmer for tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Det digitale område, herunder på arbejdspladsen, medfører **psykosociale risici**, der i væsentlig grad påvirker mennesker, organisationer og økonomier²³. Der er behov for særlig opmærksomhed på fremme af balancen mellem arbejdsliv og privatliv.

b. Fremme af en god mental sundhed, forebyggelse og tidlig indgriben med hensyn til mentale sundhedsproblemer

Personer, der oplever mentale sundhedsproblemer, skal vide, hvor de kan bede om hjælp. I dag er de tilgængelige tjenester og værktøjer spredt og varierer meget på tværs af EU. De er heller ikke tilstrækkeligt synlige og kendte for mennesker. Dette skal ændres.

Fremme af god mental sundhed, forebyggelse af mentale sundhedsproblemer og tidlige indgreb er mere effektive og omkostningseffektive end behandling. **Økonomisk dokumentation** for effektiviteten af investeringer i denne tilgang er stærkest for **tidlige interventioner** med fokus på mødres og spædbørns sundhed, børn og unge, mental sundhed

¹⁹ Gennem en bidragsaftale med WHO (budget styrket ved omfordeling af midler: 11 mio. EUR) under [EU4Health-arbejdsprogrammet for 2022](#): DP-g-22-07.02 Håndtering af mentale sundhedsudfordringer.

²⁰ Finansiell støtte under [EU4Health-arbejdsprogrammet for 2022](#): DP-g-22-07.01/03/04 Indkaldelse af forslag om fremme af mental sundhed: 10 mio. EUR.

²¹ [Kapacitetsopbygning inden for mental sundhed](#): tværfagligt uddannelsesprogram og udvekslingsprogram for sundhedspersonale: 9 mio. EUR.

²² [Det Fælles Forskningscenter — Health Promotion and Disease Prevention Knowledge Gateway \(forebyggelse af depression, arbejdsrelateret stress og demens\)](#).

²³ I meddelelsen om ["EU's strategiramme for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2021-2027"](#) anerkendes betydningen af at tackle psykosociale risici på arbejdspladsen, herunder i lyset af digitaliseringen.

på arbejdspladsen (se kapitel e) og forebyggelse af selvmord og selvskade²⁴. Forskningen skal styrkes på dette område for bedre at kunne opdage tidlige bekymrende signaler, og Horisont Europa har et øremærket budget hertil²⁵.

Menneskers sundhed påvirkes af deres livserfaringer og miljøer, hvor de tilbringer deres liv. **Sundhedsdeterminanter**, fra ernæring og fysisk aktivitet, skadeligt alkohol-, tobaks- og narkotikaforbrug samt **miljømæssige, sociale og kommercielle determinanter**, herunder levevilkår, bedre boliger, ren luft, adgang til sport, kultur og grønne områder og en bedre balance mellem arbejdsliv og privatliv samt risici for vold har alle en vigtig indvirkning på den mentale sundhed.

Fysisk aktivitet og sport spiller en vigtig rolle for fremme af en god mental sundhed. EU vil fortsat fremme **sport og sundhedsfremmende fysisk aktivitet** via EU's arbejdsplan for sport og den europæiske idrætsuge.

Tidlig indgriben kan sikre rettidig støtte og kan forhindre yderligere forringelse af trivsel og mental sundhed, navnlig blandt unge²⁶. Tidlig indgriben kan f.eks. være afgørende for at genkende og håndtere risikofaktorer og tegn på forskellige former for nød, som mennesker kan opleve. Desuden er forskellige miljøer såsom skoler, arbejdspladser, plejehjem og fængsler vigtige steder for fremme af mental sundhed, forebyggelse og tidlig identifikation og indgriben. **Skolebaserede programmer** til fremme af mental sundhed og trivsel og inddragelse af en række aktører og tjenester²⁷ i samfundet kan f.eks. identificere og løse problemer på et tidligt tidspunkt.

Kommissionen vil i 2023 iværksætte en opfordring til medlemsstaterne og interessenterne om at indsende **bedste praksis** for fremme af mental sundhed, forebyggelse, tidlig påvisning og tidlig indgriben via EU's portal for bedste praksis²⁸. Den vil sammen med medlemsstaterne udvikle initiativer til håndtering af de vigtigste adfærdsmæssige, økonomiske, sociale og miljømæssige (herunder forurening) determinanter for mental sundhed på tværs af generationer og kommercielle faktorer gennem samarbejde inden for rammerne af initiativet "Healthier Together"²⁹. Den vil støtte udviklingen af **retningslinjer for tidlig opdagelse** og indgriben samt screening af sårbare grupper i centrale miljøer, som skal afprøves af medlemsstaterne³⁰. Kommissionen vil også optrappe sit arbejde med **hjerneforskning** med lanceringen af nye projekter, herunder gennem brug af digitale sundhedsdata³¹, databehandlings- og simuleringsinfrastrukturer³².

²⁴ <https://www.annualreviews.org/doi/full/10.1146/annurev-publhealth-040617-013629>.

²⁵ [Horizon Europe Health Calls 2023 — The Silver Deal — Person-centred health and care in European regions \(Destination 1\) \(europa.eu\)](#).

²⁶ [Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people \(nih.gov\)](#).

²⁷ I overensstemmelse med Rådets henstilling om [veje til succes i skolen](#).

²⁸ [BP Portal \(europa.eu\)](#).

²⁹ Gennem aktioner finansieret under [EU4Health-programmet \(2021-2027\)](#).

³⁰ Gennem finansiering under [EU4Health-arbejdsprogrammet](#) for 2022 (teknisk bistand til ekspertgrupper).

³¹ [Forslaget til forordning om det europæiske sundhedsdataområde](#) har til formål at lette bedre adgang til sundhedsdata med henblik på forskning og innovation, herunder inden for hjerneforskning.

³² [Europæisk konsortium for en forskningsinfrastruktur \(europa.eu\)](#).

FLAGSKIBSINITIATIVER

2. DET EUROPÆISKE INITIATIV TIL FOREBYGGELSE AF DEPRESSION OG SELVMORD

- Kommissionen vil afsætte 6 mio. EUR til at mindske risikoen for, at personer oplever alvorlige mentale sundhedsproblemer, ved at støtte udviklingen og gennemførelsen af **politikker til forebyggelse af depression og selvmord** i medlemsstaterne baseret på udveksling af bedste praksis (2023).

3. INITIATIVET "HEALTHIER TOGETHER" — MENTAL SUNDHED

- Kommissionen vil afsætte 8,3 mio. EUR til at **styrke den mentale sundhed i EU's initiativ vedrørende ikkeoverførbare sygdomme, "Healthier Together"**, med det formål at støtte medlemsstaternes indsats for at fremme mental sundhed, skabe gunstige miljøer og politikker, fremme social inklusion og tackle stigmatisering og forskelsbehandling i forbindelse med mentale sundhedsproblemer³³.

4. ADGANG FOR PERSONER, DER OPLEVER MENTALE SUNDHEDSPROBLEMER

- Kommissionen vil oprette et EU-register under EU's portal for bedste praksis³⁴, der samler medlemsstaternes **bedste praksis** for at lære af hinanden og vejlede folk i retning af effektiv pleje (hotlines, støttepunkter osv.).
- For at hjælpe folk med at navigere gennem tilgængelige støttetjenester vil medlemsstaterne blive opfordret³⁵ til at oprette nationale websteder, hvor folk kan have ét referencepunkt for at **forbedre adgangen til behandling, støtte og pleje**.

5. EUROPÆISK KODEKS FOR MENTAL SUNDHED

- Kommissionen vil afsætte 2 mio. EUR³⁶ til at sætte personer, der oplever mentale sundhedsproblemer, **i stand til** at tage bedre hånd om deres egen og deres families og omsorgspersoners mentale sundhed ved at stille en række evidensbaserede anbefalinger til rådighed, der aktivt vil blive fremmet og gjort tilgængelige online.

6. UDVIKLING AF ET FÆLLES ØKOSYSTEM FOR HJERNEFORSKNING

- Kommissionen vil styrke forskningen i hjernesundhed, herunder i mental sundhed, ved at arbejde tæt sammen med medlemsstaterne om at skabe et økosystem. Dette økosystem vil bringe forskere og interessenter sammen for at lette og koordinere aktiviteter med henblik på at maksimere EU's og medlemsstaternes forskningsinvesteringer.

Medlemsstaterne opfordres indtrængende til at anvende EU's finansieringsmuligheder og til at samarbejde om at **gennemføre initiativer og bedste praksis** vedrørende fremme og

³³ [Ekspertgruppen om folkesundhed](#).

³⁴ EU's portal for bedste praksis: [BP Portal \(europa.eu\)](#).

³⁵ Under Ekspertgruppen vedrørende Folkesundheds undergruppe vedrørende mental sundhed.

³⁶ [2023 EU4Health Work Programme \(europa.eu\)](#).

forebyggelse af mental sundhed, tackle forbindelserne mellem **ulighed og mental sundhed** ved at øge indsatsen for at bekæmpe stigmatisering, forskelsbehandling, hadefuld tale og vold og sørge for passende uddannelse, opkvalificering og omskoling af sundhedspersonale og personale inden for social omsorg med henblik på at fremme mental sundhed og trivsel. Landene bør også tage fat på udfordringerne i forbindelse med forebyggelse af mentale sundhedsproblemer i sårbare samfund, styrke tidlig anerkendelse af mentale sundhedsproblemer, yde tidlig indgriben og støtte og tackle forbindelserne mellem **udstødelse, ulighed og mental sundhed** ved at øge indsatsen for at bekæmpe forskelsbehandling, hadefuld tale og vold.

c. Fremme af børns og unges mentale sundhed

Europa er vidne til en **forværring af vores yngre generationers mentale sundhed**. Under covid-19-pandemien blev de fleste børn væk fra klasseværelserne og frataget social interaktion og fysisk aktivitet, og depression blandt unge blev mere end fordoblet³⁷. Ensomhed, som er et vigtigt element i trivsel og mental sundhed, har nået alarmerende niveauer. I 2022 angav en ud af fem personer i alderen 16-25 år, at de følte sig ensomme det meste af tiden³⁸.

Børnefattigdom kan have skadelige virkninger for den mentale sundhed. Rådets henstilling om oprettelse af en **europæisk børnegaranti**³⁹ tager fat på nogle af disse udfordringer. Programmer til forebyggelse af mobning i skolerne⁴⁰ er en effektiv måde at støtte børns og unges psykiske trivsel på.

Unge oplever i stigende grad angst, tristhed eller frygt, selvskade, lavt selvværd, mobning og spiseforstyrrelser. Tvangsfordrevne børn og migrantbørn, herunder dem, der er blevet tvunget til at flygte fra Ruslands angrebskrig i Ukraine, og børn af ofre for seksuel udnyttelse, anden kriminalitet og misbrug er særligt udsatte.

Børn påvirkes af forskellige indbyrdes forbundne sundhedsmæssige, miljømæssige, sociale og kommercielle determinanter og også af konsekvenserne af onlinekriminalitet såsom seksuelt misbrug af børn online. Der er tilfælde, hvor børn og unge oplever modgang i nogle af de mest **sårbare og formative år af deres liv, hvilket kan påvirke deres sundhed og mentale sundhed gennem hele deres liv**.

Unge er også stærkt bekymrede over klimaændringer og tab af biodiversitet. I en nylig undersøgelse⁴¹ blev det konkluderet, at 75 % af børn og unge respondenter så deres fremtid som "skræmmende". Samtidig afslørede undersøgelsen, at klimaangst og -nød var korreleret med opfattelsen af utilstrækkelig statslig reaktion og dermed forbundne følelser af forræderi.

³⁷ Fra før pandemien (2019 eller nærmeste år) til pandeminiveauer (april 2020 — august 2021): [Health at a Glance: Europe report, 2022](#).

³⁸ [Loneliness publications \(europa.eu\)](#).

³⁹ [Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti](#).

⁴⁰ [Well-being at school | European Education Area \(europa.eu\)](#).

⁴¹ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2542519621002783>.

EU's tilsagn om at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og Kunming-Montreals globale biodiversitetsramme er derfor også vigtige for vores børns mentale sundhed.

Digitale værktøjer kan have en positiv indvirkning på mental sundhed (f.eks. ved at give adgang til information, støttegrupper og behandlingstjenester), men kan også påvirke den mentale sundhed negativt. Der er behov for at bevæge sig i retning af **et sikrere og sundere digitalt rum for børn**⁴². Dette omfatter: at beskytte dem mod upassende indhold, indgribende indsamling af oplysninger og aggressiv onlinemarkedsføring af usunde fødevarer, drikkevarer, skønhedsstandarder og alkohol og tobak, fornuftig brug af sociale medier, bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online, adgang til ulovlige stoffer og nye psykoaktive stoffer, med sikkerhedsforanstaltninger mod cybermobning, hadefuld tale, overdreven svartid og digital redigering af billeder, og en afbalanceret anvendelse af spil, hvilket bidrager til at forhindre overdreven brug og negative virkninger for dagligdagen.

I forbindelse med børns fysiske og mentale udvikling⁴³ anerkender **forordningen om digitale tjenester**⁴⁴ visse systemiske risici forbundet med udformningen eller funktionen af tjenesten og systemer, herunder algoritmiske systemer, tilhørende de tjenester, der betegnes som "meget store onlineplatforme" eller "meget store onlinesøgemaskiner". Sådanne risici kan f.eks. opstå i forbindelse med udformningen af onlinegrænseflader, der forsætligt eller uforsætligt udnytter mindreåriges svagheder og manglende erfaring, eller som kan forårsage afhængighedsadfærd.

For de platforme, der ikke er udpeget som "meget store", pålægger forordningen om digitale tjenester også målrettede foranstaltninger for bedre at **beskytte mindreårige online** ved f.eks. at udforme deres grænseflade eller dele heraf med det højeste niveau af privatlivets fred og sikkerhed for mindreårige som standard, vedtage beskyttelsesstandarder eller deltage i relevante adfærdskodekser. Desuden forbyder forordningen om digitale tjenester udbydere af onlineplatforme at præsentere onlinereklamer på deres grænseflade, når de med rimelig sikkerhed er klar over, at tjenestemodtageren er mindreårig.

Strategien "Bedre internet for børn" (BIK+)⁴⁵, der supplerer forordningen om digitale tjenester, tilbyder støtte til børns mentale sundhed, når de er online, via **Safer Internet-centrene** og BIK-portal, som tilbyder et væld af alderssvarende ressourcer til børn, familier og lærere. Disse hjælpetjenester under Safer Internet-centrene tilbyder praktisk støtte og rådgivning til børn, der står over for problemer på nettet, såsom cybermobning, grooming og foruroligende indhold, og til deres forældre eller værger.

Børn befinder sig i en mere sårbar situation end voksne med hensyn til at give udtryk for deres bekymring. I overensstemmelse med EU-strategien for børns rettigheder vil Kommissionen i 2024 fremlægge et initiativ om integrerede børnebeskyttelsessystemer, som

⁴² [At skabe et bedre internet for børn | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#).

⁴³ Artikel 34, stk. 2, litra b) og d).

⁴⁴ [Forordning om digitale tjenester](#).

⁴⁵ Et digitalt årti for børn og unge: den nye europæiske strategi for et bedre internet for børn (BIK+) COM(2022) 212 final.

vil tilskynde alle relevante myndigheder og tjenester til at arbejde bedre sammen i et system, der sætter barnet i centrum. Børn vil blive hørt i forbindelse med udarbejdelsen, herunder om den mentale sundhedsdimension, inden for rammerne af den nyligt oprettede EU-plattform for børns deltagelse. **Børns stemme bør høres**, og i den forbindelse er der behov for målrettede værktøjer og initiativer. Kommissionen vil støtte gennemførelsen af **EU-strategien for en mere effektiv bekæmpelse af seksuel udnyttelse og misbrug af børn**⁴⁶ ved at forbedre forebyggelse, bistand til ofre samt efterforskning og retsforfølgning. For at tackle de særlige **udfordringer for børn og unge**, der bor i landdistrikter eller fjerntliggende områder og er særlig berørt af utilstrækkelige støttetjenester for mental sundhed, vil Kommissionen medtage særlige foranstaltninger under EU's handlingsplan for landdistrikterne. Den vil sikre, at Det Europæiske Solidaritetskorpsets fortsat vil støtte aktiviteter vedrørende forebyggelse, fremme og støtte på sundhedsområdet i overensstemmelse med HealthyLifeStyle4All⁴⁷ med særligt fokus på at støtte sårbare eller dårligt stillede befolkningsgrupper.

Forebyggelse og tidlig indgriben fra fagfolk, der er i kontakt med børn, såsom lærere, kan fremme børns og unges modstandsdygtighed gennem mental sundhed og afbøde potentielle skader, navnlig ved at give dem en stemme. Vuggestuer, børnehaver og skoler udgør en ideel ramme for at udstyre små børn med færdigheder til at regulere deres følelser og udvikle deres forståelse af mental sundhed og derved udvikle færdigheder såsom empati og opbygge selvbevidsthed og selvtillid. Dette kræver tilstrækkeligt uddannet personale, en værdig investering, der kan bidrage til at mindske stigmatisering i forbindelse med mentale sundhedsproblemer og opbygge et mere modstandsdygtigt og sammenhængende samfund. Skolebaserede initiativer, herunder holistiske tilgange til mental sundhed, har vist sig at forbedre elevernes mentale sundhed, kognitive færdigheder, fokus, akademiske resultater og modstandsdygtighed over for stressfaktorer⁴⁸. Child **Helpline** International⁴⁹ yder støtte til børns mentale sundhed, hvilket kan omfatte følelsesmæssig, psykologisk og undertiden juridisk støtte til børn, der kontakter hjælpelinjen.

Kommissionen vil støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af den **europæiske børnegaranti** i overensstemmelse med deres nationale handlingsplaner og gennem EU-midler, navnlig Den Europæiske Socialfond Plus, og ved at lette udvekslingen af god praksis mellem børnegarantikoordinatorerne. Landene vil også blive støttet i deres bestræbelser på at styrke den nationale kapacitetsopbygning for sundhedspersonale og andre fagfolk og opfordres til at udnytte EU-budgettets finansielle muligheder til at øge indsatsen inden for forebyggelse og tidlig indgriben uden for sundhedssektoren, navnlig i uddannelsessammenhæng. Kommissionen vil også **overvåge fremskridtene** via det europæiske semester.

Kommissionen vil fortsætte med at gennemføre **EU-strategien for unge (2019-2027)**⁵⁰ for at opnå bedre mental sundhed og trivsel og sætte en stopper for stigmatisering.

⁴⁶ [EU Strategy for a more effective fight against child sexual abuse \(europa.eu\)](https://europa.eu/eu-press/press-releases/2019/04/20190410_eu_strategy_child_sexual_abuse).

⁴⁷ [HealthyLifestyle4All-initiativet | Idræt \(europa.eu\)](https://europa.eu/eu-press/press-releases/2019/04/20190410_healthy_lifestyle_4_all).

⁴⁸ [How school systems can improve health and well-being: topic brief: mental health \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response).

⁴⁹ [Home — Child Helpline International: funded under the Citizens, Equality, Rights and Values programme](https://www.childhelplineinternational.org/).

⁵⁰ [EUR-Lex — 42018Y1218\(01\) — DA — EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuri-lexuri.do?uri=LEXURI-LEXURI-2018Y1218(01)&lang=da).

Kommissionen vil styrke fremme af mental sundhed i uddannelsesmiljøer ved at støtte gennemførelsen af initiativet **Veje til succes i skolen**⁵¹. Kommissionens ekspertgruppe om støttende læringsmiljøer for grupper med risiko for dårlige resultater og om støtte til trivsel i skolen vil i 2024 udarbejde retningslinjer for en systemisk **helhedstilgang til trivsel i skolen** for politiske beslutningstagere på lokalt, regionalt og nationalt plan og for skoler⁵². Kommissionen vil foreslå en selvvurderings- og **selvforbedringsværktøjskasse om trivsel i skolen** og vil fremsætte anbefalinger til oplysningsaktiviteter på nationalt plan og på EU-plan. Der vil være finansieringsmuligheder for projekter gennem Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp for at fremme unges mentale sundhed og trivsel, og den langsigtede aktivitet vedrørende "**mental sundhed i ungdomsarbejde**" under Erasmus+ vil fortsat øge bevidstheden om mental sundhed og udvikle mentale sundhedskompetencer.

FLAGSKIBSINITIATIVER

7. NETVÆRK FOR MENTAL SUNDHED FOR BØRN OG UNGE

- I 2024 vil Kommissionen støtte oprettelsen af et netværk for mental sundhed for børn og unge med henblik på udveksling af oplysninger, gensidig støtte og opsøgende arbejde via ungdomsambassadører⁵³.

8. BØRNS SUNDHED 360

- I 2023 vil Kommissionen udvikle en **forebyggelsesværktøjskasse** med fokus på forebyggelse, tidlig indgriben af udsatte børn og håndtering af de indbyrdes forbindelser mellem mental og fysisk sundhed og vigtige sundhedsdeterminanter⁵⁴. Der vil blive lagt særlig vægt på risikoen for mobning i uddannelsesmiljøer.

9. FLAGSKIB FOR UNGE (ET INSTRUMENT FOR TEKNISK STØTTE 2023 — FLAGSKIB⁵⁵)

- I 2023 vil Kommissionen udvikle **værktøjer, som børn og unge** kan bruge til aktivt at engagere sig i f.eks. sund livsstil og forebyggelse af mentale sundhedsproblemer, i tæt samarbejde med børn og unge⁵⁶ (2 mio. EUR).

10. SUNDE SKÆRME, SUNDE UNGE

Kommissionen giver tilskud til følgende aktiviteter:

- fortsættelse af gennemførelsen af strategien for et bedre internet for børn (BIK+)⁵⁷
- praktisk vejledning til myndighederne om forbedring af **beskyttelsen af børn i den digitale verden** suppleret med en overvågning af den digitale omstillings indvirkning

⁵¹ [EUR-Lex — 32022H1209\(01\) — DA — EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁵² Disse retningslinjer bør omfatte mental trivsel og forebyggelse af mobning samt håndtering af arbejdsrelateret stress hos lærere og af vold samt mobning af lærere som led i en samlet skoletilgang. Link: <https://osha.europa.eu/en/publications/occupational-safety-and-health-and-education-whole-school-approach#:~:text=A%20Whole%2DSchool%20Approach%20to,pupils%20in%20school%20safety%20management>.

⁵³ Under Healthier Together-initiativet og finansieret under [EU4Health-programmet](#).

⁵⁴ Under Healthier Together-initiativet og finansieret under [EU4Health-programmet](#).

⁵⁵ 2 mio. EUR til [arbejdsprogrammet for TSI 2023](#): Projektet lanceres i efteråret 2023.

⁵⁶ Kommissionen vil sammen med UNICEF yde [teknisk støtte](#) til Cypern, Italien, Slovenien og Andalusien for at styrke samarbejdet mellem forskellige sektorer: sundhed, uddannelse, sociale tjenester og børnebeskyttelsessystemer.

⁵⁷ [Strategien for et bedre internet for børn](#).

på børns trivsel gennem BIK-portalen

- **adfærdskodeks for alderssvarende design**⁵⁸, der skal fremmes af Kommissionen på grundlag af de nye regler i forordningen om digitale tjenester.
- fortsættelse og styrkelse af arbejdet i henhold til **adfærdskodeksen for bekæmpelse af ulovlig hadefuldt tale på internettet** i henhold til forordningen om digitale tjenester⁵⁹.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde om politikker og initiativer, der er rettet mod de specifikke udfordringer i forbindelse med **børns og unges mentale sundhed**, og til at tackle forbindelserne mellem mentale sundhedsproblemer og sundhedsdeterminanter og brugen af digitale værktøjer. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at udpege børn som en prioriteret målgruppe i deres nationale strategier for mental sundhed og opbygge netværk med familier, skoler, unge og andre interessenter og institutioner, der beskæftiger sig med børns mentale sundhed. Medlemsstaterne opfordres indtrængende til at sikre, at **børn** har bedre adgang til mentale sundhedstjenester samt lige og let adgang til sund ernæring og regelmæssig fysisk aktivitet, lever i sikre og understøttende miljøer og beskyttes mod alkohol-, tobaks- og narkotikaproblemer og negative virkninger af digital brug. Medlemsstaterne opfordres til at **gennemføre innovative tilgange og bedste praksis**, der er identificeret i initiativet "Healthier Together" om børns og unges mentale sundhed, og deltage i initiativets samarbejde om at håndtere virkningen af sundhedsdeterminanter, herunder økonomiske, kommercielle, sociale og miljømæssige determinanter, og den digitale omstillings indvirkning på børns og unges mentale sundhed og trivsel.

d. Hjælp til dem, der har størst behov

Mental sygdom er forbundet med mange former for ulighed, og der skal lægges særlig vægt på personer i **sårbare situationer**. Enkeltpersoner kan tilhøre en eller flere sårbare grupper på samme tid, f.eks. enlige mødre, der er ramt af fattigdom, eller personer med handicap, der er ved at komme sig efter alvorlig sygdom.

I forbindelse med udfordrende demografiske ændringer skal **mental sundhed, sociale tjenester og langtidspleje** være tilgængelige, økonomisk overkommelige, integrerede⁶⁰, lokalsamfundsbase-rede og brugervenlige. **Ældre**⁶¹ bør have mulighed for at leve et sundt og aktivt liv, forvalte deres egen mentale sundhed og øge deres sociale samspil⁶² og mindske ensomhed. Kreative løsninger såsom boliger, hvor flere generationer bor sammen, skal fremmes.

⁵⁸ Adfærdskodeksen for alderssvarende design vil støtte gennemførelsen af artikel 28 i forordningen om digitale tjenester og anerkendes som en kodeks i henhold til artikel 45 i forordningen om digitale tjenester.

⁵⁹ Det Europæiske Råd for Digitale Tjenester forventes at deltage i enhver adfærdskodeks for forordningen om digitale tjenester.

⁶⁰ Et integreret ældreplejesystem betyder, at ældre voksne får den sundhedspleje, de har brug for, hvor og hvornår de har brug for det: [Ageing and Health unit \(who.int\)](#).

⁶¹ I 2021 var over 20,8 % af EU's befolkning over 65 år, et tal, der forventes at stige til 30,3 % i 2058: [Rådets konklusioner om integration af aldring i offentlige politikker](#).

⁶² [Rådets konklusioner om Ældres menneskerettigheder, deltagelse og trivsel i digitaliseringsens tidsalder](#).

Kommissionen øger bevidstheden om behovet for at tackle **ensomhed og social isolation** for at fremme god mental sundhed⁶³ og vil støtte medlemsstaterne gennem indsamling og overførsel af bedste praksis via EU's portal for bedste praksis.

Kvinder er næsten dobbelt så tilbøjelige som mænd til at opleve depression. Dette skyldes en lang række faktorer såsom biologi, livsforhold og kulturelle stressfaktorer⁶⁴.

Ofre for **kønsmæssig vold** er særligt sårbare. Kommissionen vil forbedre beskyttelsen af og støtten til **ofre for kønsmæssig vold**, herunder cybervold, gennem gennemførelse af EU's kommende forpligtelser i henhold til **Istanbulkonventionen**⁶⁵ og EU's fremtidige direktiv om **vold mod kvinder og vold i hjemmet**⁶⁶. Kommissionen vil beskæftige sig med forebyggelse og bekæmpelse af **skadelig praksis mod kvinder og piger**⁶⁷ og oprette et EU-netværk til forebyggelse af **kønsmæssig vold** og vold i hjemmet. **Fødselsdepression** og andre mentale sundhedsproblemer, der kan opstå under og efter graviditet, skal behandles for at beskytte både børns og kvinders mentale sundhed⁶⁸. Det EU-finansierede projekt HappyMums⁶⁹ vil undersøge de fysiologiske mekanismer for at muliggøre effektive videnskabeligt baserede kliniske interventioner. Udfordringer såsom ulige adgang til beskæftigelse, herunder ikkepermanente kontrakter og/eller ligeløn, ulige fordeling af omsorgsforpligtelser i hjemmet og familien samt økonomisk pres og afhængighed, som kvinder oplever, skal også tackles. Kommissionen vil bidrage til at forbedre situationen ved at sikre, at medlemsstaterne fuldt ud og korrekt gennemfører og anvender EU's lovgivning om lige muligheder for og ligebehandling af kvinder og mænd i forbindelse med beskæftigelse og erhverv, om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner samt om løngennemsigthed.

Forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller køns karakteristika kan også have indvirkning på den mentale sundhed, navnlig for unge. Psykisk overlast, der skyldes oplevelser med marginalisering, forskelsbehandling og stigmatisering ("mindretalsstress"), øger risikoen for selvmordsadfærd, selvskade eller depression og vil blive håndteret i overensstemmelse med LGBTIQ-ligestillingsstrategien 3 for 2020-2025⁷⁰.

Den fysiske og seksuelle vold og de trusler, som **ofre for menneskehandel** udsættes for, har langsigtede konsekvenser for den mentale sundhed⁷¹. I direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel anerkendes de særlige behov hos ofre med mentale sundhedsproblemer, og det yder specialiserede sundhedstjenester samt langsigtet støtte til restitution og rehabilitering. Kommissionen letter og fremmer programmer, der støtter ofre i

⁶³ [Loneliness \(europa.eu\)](https://europa.eu/loneliness).

⁶⁴ [WMH REVIEW FINAL \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/wmh-review-final).

⁶⁵ Istanbul Convention: [Action against violence against women and domestic violence](https://www.unhcr.org/refugees/article/43e31231).

⁶⁶ [EUR-Lex — 52022PC0105 — DA — EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/105/o1).

⁶⁷ [Kommissionens arbejdsprogram 2023](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1234).

⁶⁸ <https://cordis.europa.eu/project/id/101057390>.

⁶⁹ [HappyMums-projektet](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1234).

⁷⁰ [En Union med ligestilling: Strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1234).

⁷¹ [Study on the economic, social and human costs of trafficking in human beings within the EU — EU's Publikationskontor \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1234).

deres restitution og reintegration⁷², såsom sundheds- og psykologtjenester, gennem Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden⁷³.

Mange sundhedsproblemer kan føre til eller forværre mentale sundhedsproblemer, f.eks. blandt **kræftpatienter**, i lyset af, at det er den næststørste dødsårsag. Kræft påvirker ikke blot din krop, den påvirker også dine tanker og følelser og fører ofte til depression, angst og frygt.

Handicap kan ofte udsætte enkeltpersoner for en højere risiko for at udvikle mentale sundhedsproblemer, og dette kan kræve, at tilgangene tilpasses i overensstemmelse med strategien for rettigheder for **personer med handicap**⁷⁴, som henviser til foranstaltninger, der er særligt relevante for personer med mentale og intellektuelle handicap, såsom fremme af, at medlemsstaterne gennemfører god praksis for afinstitutionalisering inden for mental sundhed.

Autonomi, uafhængighed og deltagelse i samfundet er forbundet med mental sundhed, som er særlig relevant for ældre og personer med handicap. Det er derfor afgørende at sikre fysisk, social og økonomisk tilgængelighed, herunder ved at forbedre adgangen til arbejdsmarkedet og lette deres tilbagevenden til arbejdsmarkedet. To af retningslinjerne for arbejdsgivere i beskæftigelsespakken for personer med handicap er helliget arbejde med kroniske sygdomme og tilbagevenden til arbejdsmarkedet⁷⁵. Kommissionen vil også udstede retningslinjer til medlemsstaterne med hensyn til en **uafhængig tilværelse og inklusion** i samfundet inden udgangen af 2023, og i 2024 vil den fremlægge en ramme for sociale tjenesteydelser af høj kvalitet for personer med handicap, herunder mental sundhed.

Symptomerne på **sygdomme efter covid-19**, almindeligvis kendt som senfølger efter covid, er blevet rapporteret at have en negativ indvirkning på den mentale sundhed⁷⁶, og dårlig mental sundhed kan øge risikoen for at udvikle senfølger efter covid. Kommissionen vil oprette et **netværk om senfølger efter covid med eksperter fra medlemsstaterne** i 2023.

Flygtninge og fordrevne personer, navnlig dem, der flygter fra krig, forfølgelse eller konflikter (f.eks. fordrevne personer fra Ukraine), er mere tilbøjelige til at udvikle mentale sundhedsproblemer⁷⁷, og der er behov for tidlige reaktioner for at mindske nød. I den forbindelse vil Kommissionen fortsat bidrage til at styrke den psykosociale støtte til fordrevne og navnlig til at yde psykologisk førstehjælp til personer, der er berørt af den russiske angrebskrig mod Ukraine⁷⁸.

⁷² I overensstemmelse med [EU's strategi for bekæmpelse af menneskehandel \(2021-2025\)](#).

⁷³ [Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden \(2021-2027\) \(europa.eu\)](#).

⁷⁴ I 2021 vedtog Europa-Kommissionen [strategien for rettigheder for personer med handicap](#) (2021-2030) i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, som EU og dets medlemsstater er part i.

⁷⁵ [Beskæftigelsespakken for personer med handicap](#).

⁷⁶ [Long COVID and mental health correlates: a new chronic condition fits existing patterns — PubMed \(nih.gov\)](#).

⁷⁷ Ifølge WHO anslås det, at én ud af fem personer, der lige nu oplever krigens ødelæggelser, vil opleve psykisk sygdom inden for de næste ti år, og én ud af ti vil få en alvorlig sygdom såsom posttraumatisk stresslidelse eller psykose.

⁷⁸ Se flagskibsinitiativet vedrørende støtte til mental sundhed til Ukraines fordrevne og berørte personer.

Kommissionen vil iværksætte en indkaldelse af forslag under Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden⁷⁹ med henblik på at mindske hindringerne for, at migranter kan få adgang til sundhedstjenester, herunder mentale sundhedstjenester og psykologisk støtte.

Dårlig mental sundhed er almindelig blandt **personer, der oplever hjemløshed**⁸⁰, og langvarig og gentagen hjemløshed forstærker dårlig mental sundhed og handicap. Inden for rammerne af den **europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed** tages der fat på mentale sundhedsudfordringer.

Romaer kan være udsat for en højere risiko for mentale sundhedsproblemer på grund af deres ofte vanskelige situation som følge af ringe socioøkonomisk indkomst, omstændigheder og udstødelse, manglende adgang til uddannelse og beskæftigelse, utilstrækkelige boliger, segregation, udelukkelse og forskelsbehandling, herunder med hensyn til sundhedsrelaterede aspekter. EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse omfatter sektormålet om at forbedre romaernes sundhed og øge den effektive lige adgang til sundhedsydelser og sociale tjenester af høj kvalitet⁸¹.

Ofre for forbrydelser, navnlig dem, der har lidt betydelig skade på grund af forbrydelsens alvor eller på grund af deres personlige karakteristika, såsom ofre for terrorisme, ofre for menneskehandel, ofre for hadforbrydelser, børneofre eller andre ofre med behov for psykologisk bistand, bør have gratis adgang til en sådan bistand og så længe, det er nødvendigt. I forbindelse med den kommende **revision af direktivet om ofres rettigheder**⁸² arbejder Kommissionen på at styrke ofrenes adgang til psykologhjælp, navnlig ved at gøre psykologhjælp gratis, så længe det er nødvendigt for alle ofre med behov for en sådan hjælp.

Personer, der **bør i landdistrikter eller fjerntliggende områder**, såsom landbrugere, har særlige mentale sundhedsudfordringer, der er forbundet med risikoen for at blive koblet af og manglende adgang til mentale sundhedstjenester. Selvmordsraten blandt landbrugerne er 20 % højere end det nationale gennemsnit i visse medlemsstater⁸³, og derfor vil der blive tilbudt støtte til at styrke deres modstandsdygtighed. Midler fra den fælles landbrugspolitik kan støtte oplysningsaktiviteter, herunder inden for mental sundhed, f.eks. via bedriftsrådgivningstjenester. Desuden kan der også mobiliseres andre midler, såsom Den Europæiske Socialfond Plus eller Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, for at øge investeringerne i sociale støttetjenester i landdistrikter og fjerntliggende områder og dermed garantere, at de er tilgængelige for landbrugere og arbejdstagere i landbruget, der har behov for det, uanset deres bopæl.

⁷⁹ [Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden \(2021-2027\) \(europa.eu\)](https://asylum-migration-integration-fund.europa.eu).

⁸⁰ Nicholas Pleace (2023) Social and healthcare services for homeless people: a discussion paper forthcoming in European Platform on Combating Homelessness.

⁸¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/eu_roma_strategic_framework_for_equality_inclusion_and_participation_for_2020_-_2030_0.pdf.

⁸² Europa, Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57).

⁸³ 2018 report by Public Health France.

FLAGSKIBSINITIATIVER

11. BESKYTTELSE AF OFRE FOR FORBRYDELSE

- Senest i andet kvartal af 2023 vil Kommissionen søge at forbedre ofres adgang til psykologisk og psykisk sundhedsstøtte ved at revidere direktivet om minimumsstandards for **ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse**.

12. KRÆFTMISSION: PLATFORM FOR UNGE KRÆFTOVERLEVENDE

- Kommissionen vil give **unge kræftoverlevende** en platform for at hjælpe dem med at fremme deres mentale sundhed via Horisont Europas kræftmission⁸⁴.
- Kommissionen vil støtte samarbejde mellem medlemsstaterne om at yde psykologisk støtte til kræftpatienter, deres plejere og familier (8 mio. EUR)⁸⁵.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at forbedre adgangen til digitale værktøjer med dokumenteret anvendelighed for ældre for at forbedre deres mentale sundhed og hjælpe dem med at deltage i samfundslivet. Medlemsstaterne opfordres til at indsamle data om den mentale sundhedstilstand for personer i sårbare situationer, herunder hjemløse, og om tilgængeligheden af tjenester i marginaliserede og fjerntliggende og ugunstigt stillede områder. Kommissionen opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at sikre lige adgang uden hindringer til økonomisk overkommelige sundhedsydelser og sociale tjenester af høj kvalitet, navnlig for de mest udsatte grupper eller dem, der bor i marginaliserede eller fjerntliggende områder⁸⁶, og til at tage fat på romaernes særlige situation ved at forbedre adgangen til mentale sundhedstjenester og primære forebyggende foranstaltninger, f.eks. gennem oplysningskampagner. Desuden opfordrer Kommissionen indtrængende medlemsstaterne til at gennemføre god praksis for afinstitutionalisering, herunder for børn, og til at styrke overgangen til lokalsamfundsbaseerede tjenester.

e. Håndtering af psykosociale risici på arbejdspladsen

Folk tilbringer en betydelig del af deres tid på arbejdspladsen, og et godt arbejdsmiljø er afgørende for sundheden. Stress og psykosociale risici på arbejdspladsen kan påvirke den mentale sundhed og føre til lavere jobtilfredshed, konflikter, lavere produktivitet, udbrændthed, fravær og personaleomsætning. Mental sundhed er en forudsætning for arbejdsevne, kompetence og produktivitet. Omkring halvdelen af de europæiske arbejdstagere mener imidlertid, at stress er almindeligt udbredt på deres arbejdsplads, og at det bidrager til

⁸⁴ [EU Mission: Cancer \(europa.eu\)](https://europa.eu/eu-mission/cancer).

⁸⁵ Finansiell støtte under EU4Health-arbejdsprogrammet for 2023: CR-g-23-19.01 aktionstilskud vedrørende mentale sundhedsudfordringer for kræftpatienter og -overlevende.

⁸⁶ F.eks. som fastsat i [Rådets henstilling om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse](#).

ca. halvdelen af alle tabte arbejdsdage. Samtidig er psykosociale risici og arbejdsrelateret stress blandt de mest udfordrende spørgsmål inden for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

Nye former for arbejde som følge af **digitaliseringen** og fremskyndet af **covid-19-pandemien** (såsom platforms- og fjernarbejde) har påvirket arbejdstagernes mentale sundhed, selv om fleksibiliteten i sådanne arbejdsformer også kan vise sig at være gavnlig. Vigtige arbejdstagere, og navnlig sundheds- og socialarbejdere, syntes at have den største risiko for at blive udsat for arbejdsrelaterede psykosociale risici efter pandemien⁸⁷.

Arbejdsgiverne spiller en central rolle med hensyn til at sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed som defineret i EU's lovgivning om **sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen**⁸⁸. Kommissionen har i årenes løb behandlet psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen i sine strategiske rammer for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen⁸⁹. Der er særligt fokus på mental sundhed og psykosociale risici i meddelelsen om en "EU-strategiramme for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2021-2027"⁹⁰.

Desuden er behovet for at overveje vejen frem med hensyn til **retten til at være offline** som en integreret del af reduktionen af arbejdsrelateret stress og fremme af en bedre balance mellem arbejdsliv og privatliv, **retten til at vende tilbage til arbejdet** efter psykisk sygdom samt et psykologisk sikkert arbejdsmiljø afgørende for at fremme mental sundhed og skabe et mere inklusivt samfund.

Kommissionen glæder sig over arbejdsprogrammet for 2022-2024 for de europæiske tværfaglige arbejdsmarkedsparter og de igangværende forhandlinger om en ny aftale om telearbejde og retten til at være offline, som skal fremlægges til vedtagelse i form af en juridisk bindende aftale, der gennemføres via et direktiv. Kommissionen vil fortsat **støtte arbejdsmarkedets parter** i deres bestræbelser på at forhandle en ny aftale om telearbejde og retten til at være offline, lette drøftelserne og identificere bedste praksis og vurdere eksisterende praksis og regler vedrørende retten til at være offline. De igangværende forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter er knyttet til Europa-Parlamentets beslutning fra januar 2021 om retten til at være offline, som Kommissionen har forpligtet sig til at følge op på.

Kommissionen vil sikre, at EU-OSHA⁹¹ færdiggør oversigten over sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og digitalisering, som omfatter mental sundhed på arbejdspladsen, og

⁸⁷ Se <https://osha.europa.eu/da/publications/osh-pulse-occupational-safety-and-health-post-pandemic-workplaces>.

⁸⁸ [Arbejdsmiljølovgivning | Safety and health at work EU-OSHA \(europa.eu\)](#). I rammedirektivet om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen (89/391/EØF) fastsættes en forpligtelse for arbejdsgiveren til at evaluere arbejdstagernes sikkerheds- og sundhedsrisici, herunder psykosociale risici, og til at indføre beskyttelsesforanstaltninger. Direktivet om skærmterminaler (90/270/EØF), direktivet om arbejdssteder (89/654/EØF) og direktivet om forebyggelse af stikskader i sygehus- og sundhedssektoren (2010/32/EU) omhandler også aspekter af arbejde, der er relevante for psykosociale risici.

⁸⁹ For eksempel COM(2002) 118, COM(2007) 62, COM(2014) 0332 final.

⁹⁰ COM(2021) 323 final.

⁹¹ [Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur \(europa.eu\)](#).

gennemfører en arbejdsmiljøoversigt over psykosocial og mental sundhed på arbejdspladsen, herunder oplysninger om god praksis for tilbagevenden til arbejdet og arbejde med mentale sundhedsproblemer og en oversigt over sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen i sundheds- og plejesektoren. Kommissionen vil sikre, at EU-OSHA giver ajourført vejledning i forlængelse af publikationen fra 2018 "Sunde arbejdstagere, velfungerende virksomheder — en praktisk vejledning til trivsel på arbejdspladsen"⁹², og at det gennemfører et projekt om god praksis for støtte til arbejdstagere med en arbejdsrelateret eller ikkearbejdsrelateret mental sundhedstilstand med henblik på at blive i arbejde eller med held vende tilbage til arbejdet efter sygefravær med en rapport senest i 2024.

På topmødet om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, der blev afholdt den 15.-16. maj 2023 af det svenske formandskab og Europa-Kommissionen, blev psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen udpeget som voksende arbejdsmiljøspørgsmål, der kræver yderligere overvejelser⁹³. Kommissionen vil følge op på disse konklusioner fra topmødet for at forbedre den mentale sundhed på arbejdspladsen under fuld overholdelse af trepartsprincippet. Den vil også fortsætte **arbejdet med revisionen** af direktivet om arbejdssteder (89/654/EØF)⁹⁴ og direktivet om arbejde ved skærmterminaler (90/270/EØF)⁹⁵. Endelig vil Kommissionen støtte gennemførelsen af den **europæiske plejestrategi**⁹⁶ med tiltag, der bidrager til omsorgspersoners og omsorgspersoners mentale trivsel.

FLAGSKIBSINITIATIVER⁹⁷

13. EU-INITIATIV VEDRØRENDE PSYKOSOCIALE RISICI

- Kommissionen vil gennemføre en peerevaluering af lovgivnings- og håndhævelsestilgange til håndtering af psykosociale risici på arbejdspladsen i medlemsstaterne med henblik på og med forbehold af resultaterne heraf og arbejdsmarkedsparternes input at fremlægge et EU-initiativ om psykosociale risici på mellemlang sigt.

14. KAMPAGNER OM ARBEJDSPLADSER I EU

- **EU-OSHA's EU-dækkende kampagne for sikre og sunde arbejdspladser i den digitale tidsalder**, herunder fokus på mental sundhed på arbejdspladsen (2023-2025)
- **EU-OSHA's EU-dækkende kampagne for sikre og sunde arbejdspladser om psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen** med fokus på nye og oversete erhvervssektorer, sektorer, herunder landbrug og byggeri, og grupper, herunder lavtuddannede, vandrende eller unge arbejdstagere (2026-2027/28).

⁹² [Sunde arbejdstagere, velfungerende virksomheder — en praktisk vejledning til trivsel på arbejdspladsen.](#)

⁹³ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10582#navItem-1>.

⁹⁴ [Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet.](#)

⁹⁵ [Rådets direktiv om arbejde ved skærmterminaler.](#)

⁹⁶ [Den europæiske plejestrategi.](#)

⁹⁷ Finansiell støtte fra EU-OSHA's budget.

Medlemsstaterne opfordres til at øge bevidstheden om de mentale sundhedsproblemer hos **landbrugere og befolkninger i landdistrikterne** med støtte fra den fælles landbrugspolitik og udvikle og gennemføre politikker og bedste praksis for at bidrage til at fokusere på forebyggelse og **styrke modstandsdygtigheden** hos vigtige arbejdstagere, herunder sundhedspersonale, lærere og landbrugere. For at hjælpe medlemsstaterne vil Kommissionen sikre, at EU's medlemsstater udarbejder en rapport, der **omhandler psykosociale risici i landbrugssektoren**.

Medlemsstaterne opfordres også til yderligere at fremme anvendelsen af SLIC-vejledningen⁹⁸ med hensyn til forebyggelse af psykosociale risici med henblik på at øge effektiv overvågning og inspektion af arbejdsmiljøforpligtelser i denne henseende samt til at deltage i SLIC-uddannelsesarrangementer for arbejdsinspektører.

f. Styrkelse af mentale sundhedssystemer og forbedring af adgangen til behandling og pleje

Sundhedssystemerne skal styrke deres kapacitet til at føre an i indsatsen inden for mental sundhed, fra forebyggelse til tidlig indgriben og diagnosticering, behandling og forvaltning af pleje og støtte til reintegration af patienter. Det er derfor et centralt mål at styrke de mentale sundhedssystemer og forbedre adgangen til behandling og pleje.

Alles ret til rettidig adgang til økonomisk overkommelig, forebyggende og helbredende pleje af god kvalitet er et af de centrale principper i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Personer, der lider af mentale sundhedsproblemer i EU, har ofte ikke let og lige adgang til støtte, og det medfører ofte omkostninger, der ikke er overkommelige for mange. Der er forskelle mellem og inden for medlemsstaterne med hensyn til sundhedssystemernes evne til at opfylde behovene hos personer med dårlig mental sundhed⁹⁹. Uligheder med hensyn til køn, etnicitet, geografisk placering, herunder kløften mellem by og land, uddannelse, alder og seksuel orientering, kønsidentitet eller -udtryk og kønskarakteristika har stor indvirkning på befolkningens mentale sundhed og deres adgang til passende pleje.

Det er vigtigt at **udpege bedste praksis og innovative løsninger** for at forbedre tilgængeligheden, kvaliteten, adgangen og prisoverkommeligheden for mental sundhedspleje. For at imødegå **uligheder** bør der ydes skræddersyet pleje til personer i sårbare situationer, herunder fordrevne, flygtninge, migranter, personer med handicap og LGBTIQ-personer. De særlige plejebenhov, som personer med ledsagesygdomme har, bør også tages op for at lette adgangen til effektive behandlinger, navnlig for personer med narkotikamisbrug, i overensstemmelse med EU's narkotikastrategi 2021-2025 og den tilhørende handlingsplan.

En styrkelse af **sundhedspersonalets uddannelse** vil være afgørende for fortsat at forbedre kvalifikationer og kvaliteten af plejen, men også for at mindske stigmatisering og forskelsbehandling og øge modstandsdygtigheden i en af de mest pressede sektorer i den

⁹⁸ <https://osha.europa.eu/en/legislation/guidelines/labour-inspectors-guide-assessing-quality-risk-assessments-and-risk-management-measures-regard-prevention-msds>.

⁹⁹ Health at a Glance: Europe 2022 report (se fodnote 37 på side 8).

erhvervsaktive befolkning. Det europæiske år for færdigheder giver interessenterne en enestående mulighed for at fremme uddannelsen af fagfolk inden for mental sundhed.

Der bør ses nærmere på **brug af digitale værktøjer** (f.eks. telemedicin, rådgivningsshotlines) for personer, der har behov for bedre information og pleje, herunder i landdistrikter.

Ordinering af sociale aktiviteter er en innovativ tilgang til forbedring af velvære og sundhed, herunder mental sundhed. På individuelt plan giver ordinering af sociale aktiviteter en person viden, motivation og tillid til bedre at kunne forvalte og forbedre sin egen sundhed og trivsel¹⁰⁰. Denne tilgang kan anvendes i den primære sundhedspleje, hvor læger eller andet sundhedspersonale kan ordinere aktiviteter, der svarer til personens behov og interesser, såsom at tilbringe tid i naturen, sport, yoga eller sociale og kulturelle aktiviteter¹⁰¹.

Kommissionen vil fortsætte med at udvikle foranstaltninger til støtte for medlemsstaterne i deres bestræbelser på at imødekomme **uopfyldte behov for lægemidler** og vil gennemgå **telemedicinens potentiale** med hensyn til at forbedre adgangen til mentale sundhedstjenester¹⁰². Der vil blive medtaget et **afsnit om mental sundhed i landenes sundhedsprofiler for 2023** under projektet Sundhedstilstanden i EU. Desuden vil Kommissionen iværksætte en frivillig samarbejdsproces med medlemsstaterne (via den **åbne koordinationsmetode**) for at styrke forbindelserne mellem kultur og mental sundhed. Endelig vil **potentialet i nye teknologier** til forebyggelse og behandling af dårlig mental sundhed blive undersøgt via **ekspertgruppen vedrørende vurdering af sundhedssystemernes resultater**¹⁰³.

Dataindsamling og -overvågning skal styrkes for at fremme en informeret beslutningstagning. Der bør udvikles nye statistikker og indikatorer, som gradvist integreres i politikudformningen for at afspejle spørgsmål som ulighed, fysisk og mental sundhed og naturens værdi for mennesker og for at vurdere virkningen af tiltag og finansiering. Dette vil bidrage til at overvåge fremskridtene hen imod velfærd, lette formidlingen af politiske udfordringer og mulighederne for at tackle dem på en måde, der sætter mennesket og planeten i centrum¹⁰⁴.

Medlemsstaterne har allerede påpeget et stort behov for støtte inden for planlægning af arbejdsstyrken inden for mental sundhed og/eller kapacitetsopbygning, overvågning og evaluering af politikken for mental sundhed og fremme af og forebyggelse gennem mental sundhed (figur 1)¹⁰⁵.

¹⁰⁰ [Global developments in social prescribing — PubMed \(nih.gov\)](#).

¹⁰¹ [Systematic review of social prescribing and older adults: where to from here? — PubMed \(nih.gov\)](#).

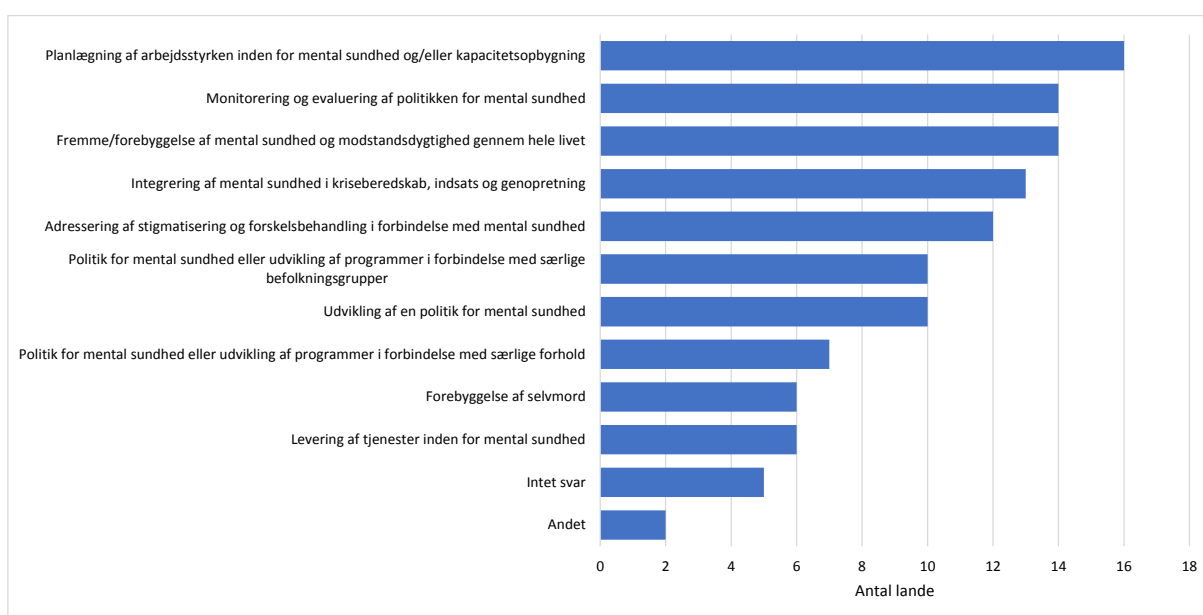
¹⁰² [EUR-Lex — 52012SC0414 — EN — EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

¹⁰³ Ekspertgruppens rapport "Mapping metrics of health promotion and disease prevention for health systems performance assessment" indeholder et casestudie om mental sundhed og bedste praksis for ordinering af sociale aktiviteter.

¹⁰⁴ [Strategisk fremsynethed \(europa.eu\)](#).

¹⁰⁵ For at støtte investeringer og reformer i medlemsstaterne gennem målrettet kapacitetsopbygning blev der i april 2023 gennemført en undersøgelse gennem samarbejde mellem Kommissionen, WHO og Organisationen

Figur 1 — Medlemsstaternes prioriterede behov for kapacitetsopbygning (27 EU-medlemsstater, Norge og Island)

For at imødekomme disse behov vil der blive mobiliseret finansiell støtte på EU-plan for at give medlemsstaterne mulighed for at styrke deres handleevne. Dette vil omfatte flere og bedre uddannede fagsfolk til at håndtere mentale sundhedsproblemer. Det vil også indebære et skift fra institutionaliseret pleje til pleje i nærmiljøet.

Flere medlemsstater har i deres **genopretnings- og resiliensplaner** medtaget foranstaltninger til at styrke den mentale sundhedspleje for deres befolkning. Dette er i overensstemmelse med de **landespecifikke henstillinger**, der blev vedtaget inden for rammerne af **det europæiske semester 2020**, og som opfordrer alle medlemsstater til at styrke deres sundhedssystemers modstandsdygtighed. I foråret 2023 foreslog Kommissionen landespecifikke henstillinger, hvori seks medlemsstater slog til lyd for en reform af sundhedsplejen. I landerapporterne for

for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) for at give et øjebliksbillede af politikker for mental sundhed i medlemsstaterne.

yderligere seks medlemsstater erkendes det, at der er behov for yderligere at forbedre sundhedssystemet som supplement til genopretnings- og resiliensplanerne. Desuden indeholder alle de landerapporter, der er vedtaget inden for rammerne af det europæiske semester, et tematisk afsnit, der dækker befolkningens sundhed og sundhedssystemer i medlemsstaterne, og som i udvalgte tilfælde fremhæver mentale sundhedsudfordringer og planlagte reformer. Fremadrettet vil fremtidige udgaver af det europæiske semester fortsat overvåge udviklingen inden for sundhedspleje på nationalt plan.

FLAGSKIBSINITIATIVER

15. INITIATIV TIL FLERE OG BEDRE UDDANNEDE FAGFOLK I EU

- Fra 2023 vil Kommissionen styrke **uddannelsen** af sundhedspersonale og andre fagfolk såsom lærere og socialarbejdere. Der vil også blive iværksat et nyt grænseoverskridende udvekslingsprogram for fagfolk inden for mental sundhed gennem målrettet finansieringsstøtte under EU4Health-programmet (9 mio. EUR). Dette skulle gøre det muligt at uddanne omkring 2 000 fagfolk i hele EU inden 2026 og i gennemsnit 100 udvekslinger om året.

16. TEKNISK STØTTE TIL REFORMER AF MENTAL SUNDHED PÅ TVÆRS AF FLERE SEKTORER

Kommissionen vil:

- I 2024 øge tilgængeligheden og prisoverkommeligheden af mentale sundhedstjenester for personer ved efter anmodning at tilbyde medlemsstaterne **teknisk støtte** til at udforme og gennemføre reformer til at forbedre tilgængeligheden af integrerede tværsektorielle mentale sundhedstjenester gennem instrumentet for teknisk støtte¹⁰⁶.

17. INDSAMLING AF DATA OM MENTAL SUNDHED

- Fra 2025 vil Kommissionen sikre, at interviewundersøgelsen vedrørende sundhed i EU (EHIS) indeholder yderligere data om mental sundhed for at sikre en stærk overvågning og vurdering af fremskridt inden for mental sundhed i hele EU.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at sikre adgang til økonomisk overkommelig mental sundhedspleje, herunder ved hjælp af telemedicin og i grænseoverskridende sammenhænge. De nationale myndigheder bør samarbejde om at udvikle og gennemføre projekter til forbedring af mentale sundhedstjenester og **pleje i nærmiljøet** og **afinstitutionalisering**¹⁰⁷ og opfordres til at udvikle henvisningsforløb til fagfolk inden for mental sundhed, også under hensyntagen til andre tjenesteudbyderes arbejde.

¹⁰⁶ [TSI 2024 Flagship — Mental health: Fostering well-being and mental health \(europa.eu\)](#).

¹⁰⁷ I tråd med [FN's konvention om rettigheder for personer med handicap](#) (UNCRPD).

g. Brud med stigmatisering

Stigmatisering og forskelsbehandling forværrer de personlige og økonomiske konsekvenser af dårlig mental sundhed. Forskelsbehandling af personer med mentale sundhedsproblemer er almindelig, navnlig på de sociale medier, men også på arbejdspladser, hvor 50 % af arbejdstagerne mener, at offentliggørelse af en mental sygdom vil have en negativ indvirkning på deres karriere¹⁰⁸.

Principperne om reintegration og social inklusion af personer, der er berørt af mentale sundhedsproblemer, skal være retningsgivende for vores indsats. Investeringer i **forbedring af bevidstheden om og forståelsen af mental sundhed**, herunder undervisning i mental sundhed og empati i skolernes læseplaner, er afgørende for at forbedre situationen med inddragelse af alle interessenter.

Den årlige europæiske uge for mental sundhed (der ligger i maj) og verdensdagen for mental sundhed¹⁰⁹ (10. oktober) er en lejlighed til specifikt at behandle stigmatisering på EU-plan.

Kunst og kultur er vigtige for at fremme enkeltpersoners og samfundets positive mentale sundhed og trivsel generelt ved at støtte social inklusion og mindske stigmatisering af mental sundhed¹¹⁰. De kan supplere den mere traditionelle støtte til mentale sundhedsproblemer og kan bidrage til forebyggelse af mentale sundhedsproblemer og til håndtering af stigmatisering af mental sundhed. Kommissionen vil støtte medlemsstaterne i at øge bevidstheden om den positive rolle, som kulturelle og kunstneriske aktiviteter spiller med hensyn til at forbedre mental sundhed og generel trivsel, f.eks. gennem et særligt arrangement, der viser **kunst og kultur** som nye instrumenter for trivsel og mental sundhed.

¹⁰⁸ OSH Pulse (Flash Eurobarometer-undersøgelse, 2022): "[Occupational safety and health in post-pandemic workplaces](#)". Rapporten indeholder resultaterne af spørgsmål om psykosociale risici og faktablade for de enkelte lande og en opfølgende ekspertartikel om mental sundhed og konsekvenserne af covid-19-pandemien.

¹⁰⁹ [World Mental Health Day \(who.int\)](#).

¹¹⁰ [C4H_SummaryReport_V11LP_shortsmall.pdf \(cultureforhealth.eu\)](#).

FLAGSKIBSINITIATIVER

18. BEKÆMPELSE AF STIGMATISERING OG FORSKELSBEHANDLING

Kommissionen vil afsætte 18 mio. EUR til at¹¹¹:

- forbedre livskvaliteten for patienter, deres familier og (u)formelle plejere, herunder kræftpatienter, med særligt **fokus på at tackle stigmatisering og forskelsbehandling ved at støtte medlemsstaterne i at udpege og gennemføre bedste praksis**
- med samme formål støtte interessenter i at gennemføre projekter såsom **oplysningsaktiviteter** for at bryde med stigmatisering og bekæmpe forskelsbehandling, sikre **social inklusion, beskytte patienters rettigheder** med fokus på sårbare grupper
- udarbejde **EU-retningslinjer** for at **bryde med stigmatisering og bekæmpe forskelsbehandling** sammen med medlemsstaterne inden for rammerne af ekspertgruppen om folkesundhed og interessentgrupper
- indføre kommunikationsaktiviteter for at **øge bevidstheden** i kampen mod stigmatisering.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at udvikle **kommunikationskampagner** for at afmystificere og bryde med stigmatisering og til at **udvikle foranstaltninger til at modvirke stigmatisering og forskelsbehandling** ved at hjælpe enkeltpersoner med at vende tilbage til arbejdsmarkedet, give patienterne mulighed for at få adgang til de tjenester, der bedst opfylder deres behov, og formidle oplysninger om anvendelsen af retlige instrumenter til at bekæmpe forskelsbehandling. **Der bør skabes øget bevidsthed** (beslutningstagere, arbejdsgivere, sundhedspersonale, andre fagfolk og den brede offentlighed og sundhedspersonale om mental sundhed og stigmatisering, navnlig for personer i sårbare situationer) og støtte til **lokalsamfundsaktiviteter** (sport, kunst, natur), som bidrager til at bryde med stigmatisering og støtte rehabilitering af mental sundhed. Medlemsstaterne bør støtte politikker, der tilskynder til integration af personer med mental sundhed i samfundet og på arbejdsmarkedet, herunder gennem socialøkonomiske aktiviteter.

h. Fremme af mental sundhed på verdensplan

Beskyttelse og fremme af mental sundhed er ikke blot en prioritet for EU, det er også et **globalt spørgsmål** og et spørgsmål, hvor EU kan gå foran med et godt eksempel, yde målrettede bidrag på internationalt plan og fremme konvergens, hvor det er relevant.

På mødet i **Handels- og Teknologirådet mellem EU og USA** den 30.-31. maj 2023 gav EU og USA udtryk for den fælles holdning, at onlineplatforme bør påtage sig et større ansvar for at sikre, at deres tjenester bidrager til et onlinemiljø, der beskytter, styrker og respekterer børn

¹¹¹ Finansieret under [EU4Health-programmet](#) (18,36 mio. EUR: budget under arbejdsprogrammet for 2023 dedikeret til aktiviteter inden for mental sundhed).

og unge og træffer ansvarlige foranstaltninger til at håndtere indvirkningen af deres tjenester på børns og unges mentale sundhed og udvikling¹¹².

EU's globale sundhedsstrategi¹¹³ indeholder globale, nationale og regionale foranstaltninger, der skal lette opfyldelsen af FN's sundhedsrelaterede mål for bæredygtig udvikling med fokus på tre indbyrdes forbundne prioriteter: 1) forbedre menneskers sundhed og trivsel gennem hele livet, 2) styrke sundhedssystemerne og fremme universel sundhedsdækning og 3) sikre den offentlige sundhedssikkerhed, herunder mental sundhed og psykosocial støtte. Der bør fokuseres på at styrke den primære sundhedspleje, hvor tilgængeligheden af mentale sundhedstjenester er afgørende.

I **handlingsplanen for unge i EU's optræden udadtil (2022-2027)**¹¹⁴ anerkendes sundhed og trivsel som en forudsætning for, at unge kan realisere deres fulde potentiale og deltage i samfundet. Den fremhæver sundhed, mental og fysisk velbefindende som kernen i søjlen for "styrkelse". Samtidig bør **mental sundhed og psykosocial støtte** være en integreret del af foranstaltningerne til styrkelse af de nationale sundhedssystemer i partnerlandene, hvis det er relevant, støtte globale folkesundhedsinterventioner, f.eks. den globale fond til bekæmpelse af aids, tuberkulose og malaria¹¹⁵, Spotlightinitiativet om kønsbaseret vold¹¹⁶ eller i forbindelse med EU's humanitære bistand. Ifølge WHO lider mere end en ud af fem personer i postkonfliktsituationer af depression, angst eller posttraumatisk stressforstyrrelse¹¹⁷. Der opstår også behov vedrørende mental sundhed i situationer med fordrivelse og naturkatastrofer. Mental sundhed og psykosocial støtte er derfor et væsentligt element i en omfattende kriseindsats, og siden 2019 har der været afsat **111 mio. EUR** til denne prioritet integreret i de EU-finansierede humanitære bistandsoperationer.

EU ansporer også andre til handling ved at mobilisere og **øge donorerne og partnernes bevidsthed** om betydningen af at levere mental sundhed og psykosocial støtte af høj kvalitet i humanitære nødsituationer. Efter det vellykkede engagement i Mellemøsten og Nordafrika vil der blive afholdt **outreach- og kapacitetsopbygningsmøder** i andre regioner, begyndende med Latinamerika og Caribien, inden udgangen af 2023.

Kommissionen er endvidere i færd med at opbygge interessenternes kapacitet gennem uddannelse og formidling af den minimale servicepakke vedrørende mental sundhed og psykosocial støtte¹¹⁸ fra det stående udvalg (IASC). Dette centrale referenceværktøj blev udviklet af det humanitære samfund for at fastsætte minimumskvaliteten og lette udrulningen af virkningsfulde og rettidige mentale sundhedsinterventioner i krisesituationer.

¹¹² Fælles erklæring til Handels- og Teknologirådet mellem EU og USA af 30.-31. maj 2023.

¹¹³ [EU Global Health Strategy to improve global health security and deliver better health for all \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/eu-global-health-strategy-to-improve-global-health-security-and-deliver-better-health-for-all).

¹¹⁴ [Handlingsplan for unge \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/handlingsplan-for-unge).

¹¹⁵ [Home — The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria](https://www.unwomen.org/en/news/stories/2019/10/home-the-global-fund-to-fight-aids-tuberculosis-and-malaria).

¹¹⁶ [The Spotlight Initiative | What we do: Ending violence against women and girls | UN Women – Headquarters](https://www.unwomen.org/en/news/stories/2019/10/the-spotlight-initiative-what-we-do-ending-violence-against-women-and-girls).

¹¹⁷ [New WHO prevalence estimates of mental disorders in conflict settings: a systematic review and meta-analysis — The Lancet](https://www.thelancet.com/series/2019/05/29/new-who-prevalence-estimates-of-mental-disorders-in-conflict-settings-a-systematic-review-and-meta-analysis).

¹¹⁸ [IASC Minimum Service Package](https://www.iasc-mental.org/en/minimum-service-package): Mental Health and Psychosocial Support.

I **Ukraine**¹¹⁹ støtter Kommissionen allerede lokalcentre for fordrevne børn og deres omsorgspersoner og også børn på institutioner for at hjælpe dem med at genetablere en vis grad af normalitet og rutine. Aggressionens lange varighed og dens ødelæggende virkning fremskynder imidlertid de mentale sundhedsvirkninger for personer, der flygter fra krigen i EU, og for dem, der er fordrevet i Ukraine, hvilket kræver beslutsom og ambitiøs støtte.

Ukrainske børn er i øjeblikket udsat for krigstraumer, hvilket ofte efterlader dem med dybe psykologiske ar. Kommissionen vil sammen med Ukraine oprette et specialiseret e-læringsprogram for børnelæger og sundhedspersonale inden for primær sundhedspleje. Gennem dette initiativ vil sundhedspersoner få de nødvendige færdigheder til at yde traumebehandling og forbedre børns mentale sundhed. Der vil også blive tilbudt specialiserede rehabiliteringstjenester til nødlidende børn i både Ukraine og EU.

Kommissionen støtter også humanitære partnere i at øge deres **kapacitet til at imødekomme konfliktramte befolkningers mentale sundhedsbehov**, herunder i Zaporizhzhia, Kharkiv, Dnipro og Mykolaiv oblast. Under EU4Health-programmet blev der i 2022 tildelt en bidragsaftale på 28,4 mio. EUR med Det Internationale Forbund af Røde Kors-selskaber til at yde psykologisk førstehjælp, og fire projekter¹²⁰ (i alt 3 mio. EUR) gennemføres af interessenter, der gennemfører bedste praksis med henblik på at forbedre den mentale sundhed og psykosociale trivsel i migrant- og flygtningebefolkningen. For 2023 er der afsat over 10,6 mio. EUR under EU4Health til at forbedre adgangen til sundhedspleje og til forebyggelse af ikkeoverførbare sygdomme, navnlig mentale sundhedsproblemer. Kommissionen vil også støtte medlemsstaterne og interessenterne i gennemførelsen af bedste praksis **iFightDepression**¹²¹, som omfatter et online selvstyringsprogram, der kan hjælpe fordrevne, herunder personer fra Ukraine, med selv at håndtere deres symptomer.

Da humanitær bistand alene ikke kan opfylde tvangsfordrevnes potentielle langsigtede behov, herunder sundhedspleje, støtter Kommissionen sine partnerlande i at **integre tvangsfordrevne samfund** i de eksisterende nationale strukturer for levering af tjenesteydelser. Denne integration sker på en måde, der sikrer lige og retfærdig adgang for flygtninge til de tjenester, der imødekommer deres behov, herunder med hensyn til mental sundhed, posttraumatisk stress og kønsbaseret vold. EU's betydelige bistand til at imødekomme migranternes behov omfatter også psykosocial støtte, navnlig til de mest sårbare, herunder børn, krigsofre, menneskehandel, strandede migranter og hjemvendte.

Kommissionen støtter en omfattende tilgang til fremme og beskyttelse af mental sundhed og psykosocial trivsel hos lærende og deres undervisere og omsorgspersoner gennem uddannelses tiltag. Kommissionen er en af de vigtigste donorer i **Education Cannot Wait-fonden**, der betragter mental sundhed og psykosocial støtte som en nøgleprioritet i sit arbejde og i det **globale partnerskab for uddannelse**, der investerer i at styrke forbindelserne mellem sundheds- og uddannelsessektorerne.

¹¹⁹ Finansiell støtte ydet under [NDICI's regionale program for det østlige partnerskab](#) med henblik på at yde psykologisk støtte i Ukraine.

¹²⁰ [EU4Health-projekter](#), der skal yde støtte til ukrainske flygtninge inden for mental sundhed.

¹²¹ <https://ifightdepression.com/en/>: tilgængelig på ukrainsk og kulturelt tilpasset.

Kommissionen vil fortsat **integrere mental sundhed** i foranstaltninger til styrkelse af sundhedssystemerne på regionalt, nationalt og globalt plan i overensstemmelse med indsatsen for lokalisering og den tredobbelte sammenhæng mellem humanitær bistand, udvikling og fred og sikre, at flygtninge, personer på flugt og fordrevne personer, der befinder sig i en situation efter en nødsituation i partnerlandene, har adgang til mental sundhed og psykosocial støtte på samme niveau som værtssamfundene.

FLAGSKIBSINITIATIVER

19. STØTTE TIL MENTAL SUNDHED TIL UKRAINES FORDREVNE OG BERØRTE PERSONER

- Kommissionen vil bidrage til at yde **psykologisk førstehjælp** til personer, der er berørt af den russiske angrebskrig mod **Ukraine**, og uddybe samarbejdet med Det Internationale Forbund af Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber¹²² (28 mio. EUR). Kommissionen vil søge at øge sin finansielle støtte for at styrke den psykosociale støtte til fordrevne personer fra krigen. Mulighederne for uddannelse (online) af førstehjælpsydere, lærere og socialarbejdere i psykologisk førstehjælp og psykosocial støtte vil også blive undersøgt for bedre at hjælpe dem, der har behov for det. Der vil blive afsat yderligere 0,5 mio. EUR til at styrke den psykosociale støtte til de berørte personer i nødsituationer.
- Kommissionen vil sammen med Ukraine oprette et specialiseret e-læringsprogram for børnelæger og sundhedspersonale inden for primær sundhedspleje for at støtte **ukrainske børn**, der lider under stress og angst på grund af krigen. Gennem dette initiativ vil sundhedspersoner få de nødvendige færdigheder til at yde traumebehandling og forbedre børns mentale sundhed.
- Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at tilbyde økonomisk overkommelig psykosocial støtte til de personer, der er flygtet fra krigen, for at supplere de sundhedsydelser, der allerede tilbydes i henhold til direktivet om midlertidig beskyttelse.

20. STØTTE TIL FORMIDLING AF MINIMUMSSERVICEPAKKEN OM MENTAL SUNDHED OG PSYKOSOCIAL STØTTE FRA DET STÅENDE UDVALG INDEN FOR RAMMERNE AF AGENTURET^{123,124}:

- Kommissionen vil fortsat støtte udbredelsen af en **minimumsservicepakke**, der har til formål at støtte humanitære aktører i at levere pleje af høj kvalitet i humanitære nødsituationer. Den indeholder retningslinjer for, hvordan rettidige, koordinerede og evidensbaserede mentale sundhedstjenester kan integreres i den samlede humanitære indsats.

¹²² Budget: 28,4 mio. EUR mobiliseret under [EU4Health-arbejdsprogrammet for 2022](#).

¹²³ Budget: 750 000 EUR finansieret under [programmet for styrket reaktionskapacitet](#).

¹²⁴ WHO, UNICEF, UNHCR og UNFPA <https://mhpssmsp.org/en>.

EU-finansiering til mental sundhed

Budgettet til støtte for mental sundhed bør svare til udfordringens omfang. EU og medlemsstaterne skal afsætte tilstrækkelige ressourcer til at sikre, at personer i nød får hjælp som en social og økonomisk nødvendighed.

Kommissionen mobiliserer alle relevante finansielle instrumenter i EU-budgettet under den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027 for at tackle centrale mentale sundhedsudfordringer og støtte de flagskibsinitiativer og foranstaltninger, der er identificeret i denne meddelelse. Desuden kan medlemsstaterne drage fordel af de midler, der er til rådighed gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten¹²⁵ til finansiering af reformer og investeringer i sundhed, herunder mental sundhed.

I alt er der identificeret **1,23 mia.** EUR i EU-støtte til aktiviteter inden for mental sundhed, som er til rådighed til at finansiere aktiviteter, der **direkte eller indirekte** fremmer mental sundhed, fra forskning til oplysningskampagner, fra kapacitetsopbygning og overførsel af bedste praksis på sundhedsområdet til psykologisk støtte til kræftpatienter og ukrainske flygtninge. Virkningen af disse projekter og programmer vil blive overvåget regelmæssigt. Dette kræver ikke blot pålidelige, sammenlignelige og nye data, men også indikatorer, overvågnings- og evalueringssystemer for at sikre opfølgning og ansvarlighed.

For 2022 og 2023 er der via EU4Health-programmet¹²⁶ afsat 69,7 mio. EUR til aktioner, der fremmer god mental sundhed. Dette omfatter 51,4 mio. EUR under arbejdsprogrammet for 2022¹²⁷ til støtte for kapacitetsopbygningsinitiativer i medlemsstaterne og håndtering af sårbare gruppers mentale sundhed og de 18,3 mio. EUR under EU4Health 2023-arbejdsprogrammet til støtte for samarbejde mellem medlemsstaterne og til at yde psykologisk støtte til kræftpatienter, deres plejere og familier¹²⁸.

Der mobiliseres 765 mio. EUR gennem Horisont 2020 og Horisont Europa-programmet¹²⁹ til støtte for forsknings- og innovationsprojekter inden for mental sundhed.

Nationale, regionale og lokale myndigheder kan også gøre brug af midler fra samhørighedspolitikken, navnlig Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), til at styrke lige adgang til sundhedspleje ved f.eks. at investere i relevant infrastruktur og udstyr, personlige assistenter, mobile teams, hjælpelinjer og socialarbejdere¹³⁰. Instrumentet for teknisk støtte (TSI) er til rådighed til at yde teknisk støtte til medlemsstaterne til projekter vedrørende mental sundhed (2 mio. EUR i 2023). I 2024 agter Kommissionen at mobilisere yderligere ressourcer fra TSI'en til støtte for kapacitetsopbygning inden for mental sundhed i medlemsstaterne.

¹²⁵ [Genopretnings- og resiliensfaciliteten \(europa.eu\)](https://europa.eu).

¹²⁶ [Forordning \(EU\) 2021/522 om EU4Health-programmet](https://europa.eu).

¹²⁷ [com_2022-5436_annex2_en.pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu).

¹²⁸ [wp2023_annex_en.pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu).

¹²⁹ [Horizon Europe \(europa.eu\)](https://europa.eu).

¹³⁰ Der er et samlet budget på 7,2 mia. EUR til rådighed under EFRU til sundhedsinfrastruktur og -udstyr, som kan omfatte foranstaltninger til mental sundhed og social inklusion.

Der er stillet midler (3,3 mio. EUR) til rådighed under EU's program "Et Kreativt Europa" til projekter vedrørende kultur, trivsel og mental sundhed, og der er mobiliseret 28 mio. EUR til støtte for mental sundhed og psykosociale støtteaktiviteter i nødsituationer og humanitære sammenhænge (europæisk civilbeskyttelse og humanitære bistandsforanstaltninger). Programmet for unionsborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdi¹³¹ (2023-2024) giver også finansieringsmuligheder¹³² for foranstaltninger vedrørende den mentale sundhed for børn og ofre for kønsbaseret vold¹³³. For at hjælpe med at tackle mental sundhed på arbejdspladsen vil der blive stillet midler til rådighed under EU-OSHA.

Konklusion og næste skridt

Nutidens udfordringer med hensyn til mental sundhed kan påvirke alle og kræver en samordnet indsats og et fuldt engagement fra alle involverede aktørers side. Mental sundhed er **en integreret del af folkesundheden**. Det sætter den enkelte i stand til at realisere sine egne evner, håndtere livsstress, socialisere, arbejde og bidrage til samfundslivet

Alle institutioner og forvaltningsniveauer kan og bør bidrage til at overvinde hindringerne for god mental sundhed. En koordineret indsats, med og uden for sundhedssystemet, er nødvendig for at mobilisere samfundet som helhed og anlægge en livscyklustilgang med fokus på ligestilling og ikkeforskelsbehandling.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og medlemsstaterne til at arbejde sammen om at fremme de initiativer, der foreslås i denne strategiske meddelelse, som danner grundlag for en vedvarende indsats på nationalt plan og EU-plan med henblik på en omfattende, forebyggelsesorienteret tilgang til mental sundhed med inddragelse af flere interessenter. De fremmer sundhedsplejens universalitet for personer, hvis mentale sundhed lider i og uden for EU.

Forebyggelse af mentale sundhedsproblemer, adgang til hjælp og reintegration i samfundet er en integreret del af retten til sundhedspleje, og gennem dette initiativ sætter EU et højt ambitionsniveau for at hjælpe de mest skrøbelige og sårbare i vores samfund i overensstemmelse med den europæiske levevis, hvor den enkelte person tæller, og bør have et velstående livsperspektiv.

Denne meddelelse er begyndelsen på en ny strategisk tilgang, der skal sidestille mental sundhed med fysisk sundhed. Den tilføjer endnu en søjle til opbygningen af den europæiske sundhedsunion ved både at styrke det igangværende arbejde og åbne nye arbejdsområder, der er udviklet sammen med alle partnere, og som omfatter gennemførelsesforanstaltninger. Disse vil blive nøje overvåget sammen med medlemsstaterne inden for rammerne af ekspertgruppen

¹³¹ [Citizens, Equality, Rights and Values \(CERV\) \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000000/1/press/16122023/Citizens_Equality_Rights_and_Values_CERV_en.pdf).

¹³² Daphne and rights of the child: [c_2022_8588_1_en_annexe_acte_autonome_cp_part1_v2.pdf \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000000/1/press/16122023/Daphne_and_rights_of_the_child_en.pdf).

¹³³ 22,9 mio. EUR under Daphne-indkaldelsen fra 2024 til forebyggelse og bekæmpelse af kønsbaseret vold og vold mod børn til finansiering af foranstaltninger, der specifikt støtter ofre og overlevende, og videreudvikling af integrerede børnebeskyttelsessystemer.

om folkesundhed og navnlig dens undergruppe om mental sundhed. Interessenterne vil få mulighed for at samarbejde og koordinere deres fælles input til udvikling og gennemførelse af de tiltag, der er fastlagt gennem EU's platform for sundhedspolitik. Disse samordnede bestræbelser vil være vejen til at udvikle og gennemføre en ny ambitiøs tilgang til mental sundhed med henblik på et mere modstandsdygtigt samfund, der sætter mennesket i centrum.